

METODA PROIECTELOR - STRATEGIE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE EFICIENTĂ A PREȘCOLARILOR

„Educatorul trebuie să aibă mereu în vedere că datoria lui nu este atât să învețe pe tânăr tot ce se poate învăța, ci să îi deștepte iubirea și respectul față de știință și să-i arate căile adevărate din care poate câștiga cunoștințele și prin care se poate perfecționa, dacă are de gând aceasta.”

John Locke

Evoluția didacticii și psihologiei copilului a încercat și încearcă încă să ne dea răspunsuri, opțiunea fiind a noastră pentru a aplica una sau mai multe dintre soluțiile sugerate. Cu toții ne întrebăm ce anume am putea face pentru ca activitatea din clasă să fie mai atractivă și mai interesantă pentru copii, pentru ca aceștia să devină autorii propriei învățări și rezultatele să dureze în timp.

Formarea continuă a educatoarelor din ultimii ani a furnizat, în unele ipostaze, idei și practici care au încurajat schimbarea abordării de la un curriculum centrat pe disciplină la un curriculum centrat pe copil.

În acest context, este de semnalat importanța acordată metodelor activ-participative, cu caracter interactiv, care încurajează plasarea copilului în situația de a explora și de a deveni independent, alături de joc care continuă să fie principala formă de învățare și de exprimare a copilului la această vârstă.

Dintre metodele interactive utilizate pe scară largă în grădinițele de copii, metoda proiectelor tematice și-a dovedit în ultimii ani deosebită eficiență.

Metoda proiectelor tematice ca strategie de predare-învățare-evaluare se concentrează pe efortul de cercetare al copiilor, pe depistarea detaliilor și înțelegerea subiectului în întreaga sa amploare, ceea ce constituie garanția calității activității de învățare, deoarece permite folosirea unei multitudini de tehnici de structurare a predării și poate fi folosită la toate nivelurile de școlarizare.

Metoda proiectelor asigură o învățare diferențiată, bazată pe experiență, individualizată, în cadrul căreia copilul experimentează lucruri noi, apoi își însușește algoritmul învățării. Copiii sunt permanent bombardați informațional prin mass-media, iar educatoarelor le revine sarcina de a sintetiza, aranja și corecta aceste informații în cadrul activităților din grădiniță. Se împletește astfel învățarea spontană cu cea dirijată. Această metodă oferă posibilitatea de a respecta ritmul individual de dezvoltare a fiecărui copil din grupă, cadrul didactic stabilind obiectivele de învățare, dar și metodele specifice prin care va urmări realizarea acestora. Copiii învață în ritmuri diferite, deci strategiile de predare-învățare-evaluare trebuie adaptate în consecință. Toți copiii au puncte forte, adică lucruri pe care știu să le facă foarte bine, dar și lucruri cu care se descurcă mai greu. Pentru a depăși punctele slabe, educatoarea trebuie să se bazeze pe interesele și pe capacitățile fiecărui copil.

Indiferent că este vorba despre Domeniul limbă și comunicare, despre Domeniul Științe, Domeniul om și societate, Domeniul estetic și creativ sau Domeniul psihomotric, ori de dobândirea unor informații culturale, metoda proiectelor tematice le oferă copiilor posibilitatea de a cunoaște în profunzime domenii noi, de a acumula cunoștințe în mod independent și de a dezvolta competențe precum: creativitatea, spiritul de inițiativă, capacitatea de a comunica și de a lucra în echipă.

În centrul metodei proiectelor se află o **temă**, în a cărei abordare și soluționare vor fi implicate mai multe discipline.

Predarea prin proiecte contribuie la învățarea unui mod de gândire interdisciplinară și a unui mod de abordare unitar - modul integrat.

Maniera integrată presupune abordarea realității printr-un demers globalizat, în care granițele dintre tipurile de activități dispar, se “topesc” într-un scenariu unitar în cadrul căruia tema se lasă investigată cu mijloacele diferitelor științe. De această dată accentul cade pe activitățile de grup, nu pe cele cu întreaga grupă. Integrarea se va face prin alipirea într-un scenariu bine încheiat a unor conținuturi care aparțin unor domenii diferite. Evident, conținuturile propuse au un subiect comun, care urmează a fi investigat și elucidat în urma parcurgerii acestora și a realizării obiectivelor propuse.

Pentru a fi posibilă abordarea integrată, educatoarea trebuie să stabilească cu claritate obiectivele și conținuturile activităților zilnice, pentru ca, pe baza acestora, să gândească un scenariu al zilei. Scenariul va începe cu motivarea care să canalizeze activitatea copiilor spre elucidarea problemelor prezentate. De asemenea, educatoarea va avea în vedere repartizarea sarcinilor activităților zilnice la fiecare centru de activitate, în așa fel încât să fie posibilă realizarea obiectivelor propuse de la fiecare domeniu de cunoaștere.

Se poate recurge la o scurtă povestire, întâmplare, cu referire la subiectul propus, care să dirijeze activitatea copiilor spre rezolvarea problemelor prezentate. Astfel, se pot desfășura la centrele de interes secvențe din activitățile de pe domenii experiențiale, anume acelea care prezintă un interes deosebit pentru copii și care să permită realizarea obiectivelor. În felul acesta, întregul program al unei zile reprezintă un tot, un întreg, o organizare și o structurare a conținuturilor menite să elimine departajarea diferitelor activități.

Din experiența noastră putem spune că nu există tipare, rețete după care să abordăm activitățile din grădiniță în manieră integrată. Fiecare educatoare are libertatea de a alege strategiile de lucru, dar în așa fel încât să fie posibilă realizarea obiectivelor precizate, implicarea copiilor în activitatea de investigare și elucidare a problemelor, în funcție de nivelul grupei.

Abordarea integrată este o împletire a conținuturilor într-o formă atractivă, flexibilă, motivațională, care incită copilul către investigare, documentare, cercetare, satisfacerea nevoii de cunoaștere în domeniul ales și aplicarea în practică a celor învățate. Întregul program se desfășoară sub formă de joc, dar nu un joc întâmplător, ci unul temeinic organizat.

Împreună stabilim modalitatea de a afla răspunsurile: povești, poezii, cântece, experimente, plimbări, observări, întrebări părinții, frații mai mari, caută răspunsuri în cărți, la TV, pe internet (cu ajutorul părinților), etc. Pe măsură ce unele întrebări își află răspunsul pot să apară alte întrebări, funcție de care se poate stabili gradul de interes al copiilor, accesibilitatea subiectului și de aici oportunitatea stabilirii duratei: proiectul se poate finaliza sau, dimpotrivă poate fi dezvoltat, extins. Experiențele de învățare în grup sunt marcate de dialog, rolul educatoarei se redimensionează și capătă noi valențe, depășind optica tradițională prin care ea este doar un furnizor de informații, devenind un coparticipant, alături de copil la activitățile desfășurate.

Plăcerea de a învăța și trăirile satisfacției asociate sunt esențiale. Pornind de la ideea că deosebit de important este să-l învățăm pe copil cum să învețe, am utilizat cu deosebire și alte metode interactive de grup, astfel încât succesul grupului a fost împărțit de către toți membri prin efortul depus în realizarea sarcinii. Fără a se opune învățării clasice, învățarea autodirijată din cadrul metodei proiectelor reprezintă o nouă calitate a acesteia prin obiectivele pe care le urmărește privind formarea personalității umane.

Copilul care învață activ este propriul său inițiator și organizator al experiențelor de învățare, capabil să-și restructureze și să-și reorganizeze în permanență achizițiile proprii. În acest fel contribuim la stimularea copiilor să-și elaboreze proiecte personalizate de învățare, să-și asume responsabilitatea desfășurării învățării, conștientizând, aplicând, autoevaluând, gestionând și dobândind progresiv autonomie în propria formare.

Deosebit de important mi se pare să oferim copiilor oportunitatea de a-și valoriza experiența în egală măsură cu formarea deprinderii de a aprecia o situație, un subiect din cât mai multe perspective. Pentru aceasta, în derularea proiectului „Bucuriile toamnei”, am antrenat copiii într-un joc având la bază abordarea integrată a conținutului, copiii fiind antrenați în soluționarea unei probleme: care este răspunsul la cearta legumelor din (poezia ”Supa de zarzavat”). Pentru a afla care este ”cea mai ... legumă” trebuie făcute investigații de detectiv, motiv pentru care ei vor fi ”detectivii legumelor”, demersurile educaționale fiind astfel concentrate pe principiile învățării de tip aventură: cercetarea dovezilor (caracteristicile legumelor), alcătuirea portretului robot al legumelor (pictură), interogarea, chestionarea martorilor, specialiștilor, concluzionarea.

Partenerii asociați în derularea unor proiecte (profesori, medici, reprezentanți ai unor instituții, domenii de activitate vizate de tema proiectului) pot deveni beneficiari ai acestui demers, implicarea lor lărgindu-le sfera de preocupări.

Evaluarea este prezentă pe tot parcursul proiectului, proiectul fiind “un proces și în același timp un produs”.

În cadrul procesului copiii investighează, descoperă, experimentează, prelucrează informații, cooperează urmărind finalitățile stabilite la conceperea scenariului (harta, inventarul de probleme /întrebări - ce știu și ce vor să afle, etc.), iar ca produs, proiectul reflectă efortul individual al fiecărui copil, cel al grupului, fiind dovada implicării personale și a interesului pentru împlinirea unui parcurs colectiv.

Strategia de evaluare se stabilește tot la începutul proiectului și se concretizează de regulă în expoziții, mici reprezentări artistice prezentate părinților, colegilor, o machetă-suport material pentru o altă activitate la o altă grupă de copii, jucării, albume confecționate ca dar de ziua unui coleg, măști, tablouri pentru decorarea sălilor de grupă, concursuri, etc., produsele fiind mărturii materializate ale unor ipostaze semnificative în dezvoltarea fiecărui copil.

Astfel, se realizează încă o tendință prefigurată de Curriculum, aceea de a se renunța la ideea unei evaluări care penalizează, în favoarea accentuării progresului înregistrat în raport cu el însuși și mai puțin cu ceilalți.

În concluzie, primii beneficiari ai aplicării acestei metode sunt copiii care:

- se manifestă natural;
- au mai multă libertate de acțiune;
- beneficiază de o învățare activă;
- participă la procurarea de materiale și devin mai responsabili;
- au mai mare încredere în forțele proprii și se simt capabili să îndeplinească sarcinile încredințate;
- au posibilitatea să se bucure de finalizarea activității;
- își pot alege centrul / zona care prezintă interes pentru ei;
- sunt parteneri în actul educațional și devin participanți activi ai propriei lor formări;
- își dezvoltă competențe precum creativitatea, capacitatea de a comunica, lucrul în echipă;
- au șansa de a-și planifica propriile activități, dezvoltându-și spiritul de ordine și gândirea.

La rândul său, educatoarea :

- reușește să cunoască mai bine copilul;
- își rezolvă problema resurselor materiale împreună cu copiii, părinții și alte persoane resursă implicate în proiect;
- are prilejul să depisteze diferite tipuri de comportament;
- își lărgește sfera preocupărilor, își aprofundează cunoștințele și aplică metode noi;
- poate realiza o evaluare completă a fiecărui copil.

Părinții sunt implicați în proiect, ei devenind colaboratori în asigurarea unor materiale necesare, beneficiind de posibilitatea de a contribui creativ la stabilirea scenariului, de a se informa mai avizat asupra activității desfășurate de copii în grădiniță (scrisorile adresate lor trebuie să fie concepute astfel încât să se realizeze informarea și implicarea lor), au posibilitatea să urmărească progresele copiilor și să le sprijine evoluția, dezvoltă o relație mai strânsă atât cu educatoarea, cât și cu ceilalți părinți.

În sfârșit, dar nu în cele din urmă, grădinița beneficiază de pe urma acestei abordări, pentru că prin maniera integrată se facilitează inserția grădiniței în comunitate, își îmbogățește baza materială prin implicarea motivată a celorlalți factori educaționali.

Prin flexibilitatea sa, Curriculum-ul permite aplicarea metodei proiectelor și orientarea către dezvoltarea competențelor în funcție de particularitățile individuale și de vârstă ale copiilor, iar în acest fel educatoarele, în acord cu tema aleasă, vor încerca să aducă un plus de lejeritate activității și mai multă coerență procesului de predare-învățare-evaluare.

Bibliografie

- 1.V. Preda, M. Pletea, F. Grama, A. Cocoș, D. Oprea, M. Călin, *Ghid pentru proiecte tematice: abordare în manieră integrată a activității din grădiniță*, București, Ed. Humanitas Educațional, 2005
2. M. Ciobotaru, Șt. Antonovici, M. Popescu, D. Fenichiu, *Aplicații ale metodei proiectelor: ghid pentru educatoare*, București, Ed. CD PRESS, 2008
3. I. Cerghit, I. Neacșu, *Prelegeri pedagogice*, Iași, Ed. Polirom, 2001
4. C.L. Oprea, *Pedagogie. Alternative metodologice interactive*

Prof.înv.preșcolar Dorina Nica

Grădinița cu P. P. „Dumbrava minunată” Tulcea